

3) відобразив загальний стан суспільства в Росії на початку XIX ст., зокрема ставлення до українства;

4) сприяв розвитку галузей естетики, теоретичного літературознавства, етнографії, краєзнавства;

5) сприяв духовному розвитку Слобожанського краю, виявленню в ньому талановитих, активних діячів, готових прикласти сили до розвитку української науки й літератури.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Голубенко П. Україна і Росія у світлі культурних взаємин. Київ: Дніпро, 1993. 447 с.
2. Кулжинский И. Некоторые замечания касательно истории и характера малороссийской поэзии // Украинский журнал. 1825. № 1–3.
3. «Украинский журнал» // Енциклопедія історії України. Київ, 2013. Т. 10. С. 221. URL: <https://history.org.ua/LiberUA/978-966-00-1359-9/978-966-00-13599.pdf>

Марченко С. І.

*Київський національний університет будівництва і архітектури
(Київ, Україна)*

Лінчук С. С.

*Київський національний університет будівництва і архітектури
(Київ, Україна)*

ЛЕКСИЧНА КОМПЕТЕНЦІЯ СТУДЕНТІВ ТЕХНІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ: ПРОБЛЕМИ ТА СТРАТЕГІЇ ФОРМУВАННЯ

Лексична компетенція студентів технічних спеціальностей формується в умовах професійно орієнтованого навчання іноземної мови та визначає рівень їх готовності до виконання фахових завдань у багатомовному середовищі. Вона забезпечує можливість працювати з технічною інформацією, здійснювати професійну комунікацію та інтегруватися у міжнародний науково-технічний простір. У структурі іншомовної підготовки ця компетенція займає особливе місце, оскільки виступає основою для реалізації інших мовленнєвих умінь.

У системі професійно орієнтованого навчання лексична компетенція розглядається як результат цілеспрямованого засвоєння мовного матеріалу, відібраного відповідно до потреб конкретної спеціальності. Такий підхід передбачає не лише накопичення словникового запасу, а й формування здатності використовувати лексичні одиниці у типових професійних ситуаціях. Відбір лексики має базуватися на аналізі фахових текстів і комунікативних потреб студентів, що дозволяє забезпечити практичну спрямованість навчання (Корнєва, 2018).

Лексична компетенція у студентів технічних спеціальностей має низку специфічних ознак. По-перше, вона тісно пов'язана з термінологічною системою певної галузі, що визначає зміст навчального матеріалу. По-друге, вона характеризується функціональністю, оскільки використовується переважно у професійному середовищі. По-третє, вона формується в умовах обмеженого навчального часу, що потребує оптимізації методів навчання та раціонального відбору лексики.

Аналіз наукових підходів дозволяє виділити низку проблем, що ускладнюють формування лексичної компетенції. Однією з основних є дефіцит аудиторного часу. У технічних закладах вищої освіти іноземна мова зазвичай має допоміжний статус, тому кількість годин є недостатньою для системного опрацювання лексики. Це призводить до поверхневого засвоєння матеріалу та обмежує можливості для його практичного використання (Корнєва, 2018).

Наступною проблемою є складність і неоднорідність технічної термінології. Вона включає як загальнонаукові, так і вузькоспеціалізовані терміни, які можуть мати різні значення залежно від контексту. Значна частина лексики представлена іншомовними запозиченнями, що потребує додаткових зусиль для їх осмислення. У результаті студенти стикаються з труднощами не лише у запам'ятовуванні, а й у правильному використанні термінів.

Окремо слід розглянути проблему переходу від пасивного до активного володіння лексикою. Як підкреслює О. М. Грисюк, значна частина студентів здатна впізнавати лексичні одиниці у тексті, але не використовує їх у власному мовленні. Це свідчить про недостатній рівень сформованості лексичної складової комунікативної компетентності (Грисюк, 2023). Причиною цього є переважання репродуктивних видів діяльності у навчальному процесі.

Ще одним чинником є відсутність достатньої мотивації до вивчення лексики. Якщо студенти не бачать прямого зв'язку між навчальним матеріалом і майбутньою професією, їхня активність знижується. У таких умовах засвоєння лексики набуває формального характеру і не забезпечує необхідного рівня підготовки.

Проблему також становить недостатня контекстуалізація навчального матеріалу. Подання лексики у вигляді ізольованих списків не створює умов для її осмислення та застосування. Без включення у мовленнєві ситуації слова залишаються відірваними від практики, що знижує ефективність їх засвоєння.

З урахуванням зазначених труднощів особливого значення набуває вибір ефективних стратегій формування лексичної компетенції. Однією з ключових є реалізація професійно орієнтованого підходу, який передбачає інтеграцію мовної та фахової підготовки. У такій моделі навчання лексика подається через зміст професійної діяльності, що підвищує її значущість для студентів (Корнєва, 2018).

Важливим елементом є організація навчального процесу на основі комунікативного підходу. Формування лексичної компетенції має здійснюватися через активну участь студентів у мовленнєвій діяльності. Це передбачає використання різних форм роботи: обговорень, презентацій, аналізу ситуацій, виконання практичних завдань. Такий підхід забезпечує закріплення лексики у процесі її використання.

Ефективним засобом розвитку лексичної компетенції є навчальний діалог. Його застосування дозволяє створити умови для природного використання

лексичних одиниць у процесі взаємодії. Як зазначає В. О. Лапіна, діалогічне мовлення сприяє формуванню мовленнєвої компетентності студентів та активізації їх словникового запасу (Лапіна, 2016). У технічних спеціальностях це може реалізовуватись через обговорення професійних завдань або моделювання робочих ситуацій.

Суттєву роль відіграє поетапна організація роботи з лексикою. На першому етапі здійснюється введення нових лексичних одиниць із поясненням їх значення та особливостей вживання. На другому етапі відбувається їх закріплення через різноманітні вправи. Третій етап передбачає використання лексики у мовленнєвій діяльності. Така послідовність забезпечує більш глибоке засвоєння матеріалу та формування стійких навичок (Грисюк, 2023).

Окремої уваги потребує відбір навчального матеріалу. Він має бути релевантним професійним інтересам студентів і відповідати сучасному рівню розвитку галузі. Використання автентичних текстів, технічної документації та спеціалізованих ресурсів сприяє формуванню не лише лексичної компетенції, а й професійного мислення.

Додатковим інструментом формування лексичної компетенції є переклад. У роботі з технічною термінологією він дозволяє встановити точні відповідності між мовами та уникнути помилок у використанні термінів. Водночас його доцільно застосовувати у поєднанні з комунікативними методами.

Таким чином, формування лексичної компетенції студентів технічних спеціальностей є багаторівневим процесом, що потребує узгодження змісту навчання, методів і форм організації діяльності. Його ефективність визначається здатністю забезпечити перехід від знання лексики до її активного використання у професійному спілкуванні. Реалізація професійно орієнтованого підходу, використання діалогічних форм роботи та поетапна організація навчання створюють умови для досягнення цього результату.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Грисюк О. М. Формування лексичної складової комунікативної компетентності студентів під час вивчення дисципліни «Англійська мова за професійним спрямуванням». *Збірник матеріалів наукової конференції*. 2023. С. 215.
URL: https://dspace.udpu.edu.ua/bitstream/123456789/16365/1/%D0%97%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA_%D0%BC%D0%B0%D1%82%D0%B5%D1%80%D1%96%D0%B0%D0%BB%D1%96%D0%B2_%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D1%84%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%BD%D1%86%D1%96%D1%97_2023.pdf#page=214
2. Корнєва З. М. Система професійно орієнтованого англомовного навчання студентів технічних спеціальностей у вищих навчальних закладах. 2018. С. 41-79
URL: <http://rep.knlu.kyiv.ua/xmlui/handle/787878787/264>.
3. Лапіна В. О. Навчальний діалог як засіб формування мовленнєвої компетентності студентів технічного вищого навчального закладу. *Збірник матеріалів наукової конференції*. 2016. С. 74-144.
URL: <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/13242/1/dis.doc%D0%9B%D0%B0%D0%BF%D1%96%D0%BD%D0%B0%D0%92.%D0%9E.pdf>

Марченко С. І.

*Київський національний університет будівництва і архітектури
(Київ, Україна)*

Масюк К. А.

*Київський національний університет будівництва і архітектури
(Київ, Україна)*

CLIL-ПІДХІД ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ТЕХНІЧНОЇ ЛЕКСИКИ НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Процеси глобалізації та стрімкий розвиток інформаційних технологій ставлять перед сучасною освітою нові вимоги. Сьогодні вивчення іноземної мови, зокрема англійської, не може обмежуватися лише загальнонавчальною лексикою. Для майбутніх фахівців критично важливим стає володіння технічною термінологією, яка є ключем до доступу до міжнародних баз знань, документації та професійної комунікації. Одним із найбільш перспективних методів вирішення цього завдання є методика CLIL (Content and Language Integrated Learning) – предметно-мовне інтегроване навчання.

Концепція CLIL, впроваджена Девідом Маршем у 1994 році, базується на принципі «подвійної орієнтації»: мова виступає не як об'єкт вивчення, а як